

TABAKAS IZSTRĀDĀJUMU APRITE 2014.gadā

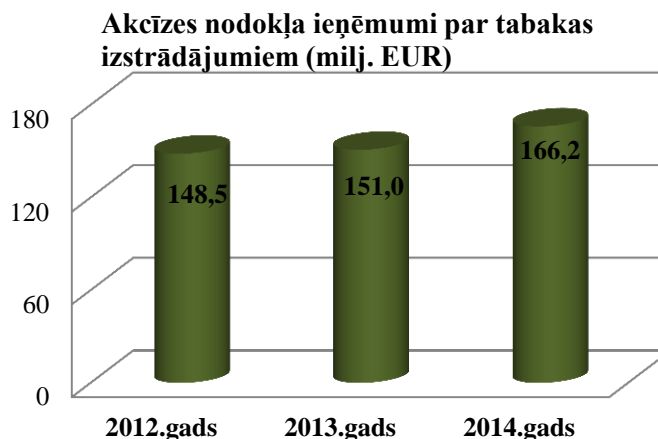
1. Akcīzes nodokļa ieņēmumi par tabakas izstrādājumiem

1.attēls

2014.gadā par tabakas izstrādājumiem iekasēti 166,2 milj. EUR, kas ir par 15,2 milj. jeb 10 % vairāk kā 2013.gadā periodā (skat. 1.un 2.pielikumu).

Akcīzes nodokļa ieņēmumu pieaugums skaidrojams ar 2014.gada janvāra ieņēmumu krasi augsto līmeni, ko izraisīja likumā „Par akcīzes nodokli”

ieviestā norma, ka cigaretes, uz kurām maksimālā mazumtirdzniecības cena norādīta latos, patēriņam Latvijā drīkst nodot tikai līdz 2013.gada 31.decembrim. Attiecīgi decembrī patēriņam tika nodots liels cigarešu daudzums (+43% salīdzinājumā ar 2013.gada 11 mēnešu vidējo rādītāju), par ko akcīzes nodoklis bija maksājams janvārī.

2.Tabakas izstrādājumu apritē iesaistītie komersanti

2014.gada decembra beigās Latvijā:

- 32 komersantiem bija 38 spēkā esošas licences akcīzes preču noliktavas turētāja darbībai ar tabakas izstrādājumiem, tai skaitā 5 komersantiem ir atļautas tādas darbības ar tabakas izstrādājumiem kā ražošana, apstrāde, pārstrāde, fasēšana un vēl 3 komersantiem ir tiesības veikt tikai fasēšanas darbības;
- 14 komersantiem bija spēkā speciālās atļaujas (licences) reģistrēta nosūtītāja darbībai;
- 38 spēkā esošas licences tabakas izstrādājumu vairumtirdzniecībai;
- 2 559 spēkā esošas licences tabakas izstrādājumu mazumtirdzniecībai.

3.Patēriņam Latvijā nodotie tabakas izstrādājumi

Patēriņam Latvijā nodotie tabakas izstrādājumu apjomi ir rādītājs, kas, papildus akcīzes nodokļa likmju izmaiņām (akcīzes nodokļa likmes 2014.gadā tika paaugstinātas divas reizes – 2014.gada 1.janvārī visiem tabakas izstrādājumiem un 1.jūlijā – cigaretēm (skatīt 3.pielikumu)), tūlītēji ietekmē akcīzes nodokļa ieņēmumus valsts budžetā. Visbūtiskāk akcīzes nodokļa ieņēmumus ietekmē cigarešu apjoma izmaiņas, ņemot vērā, ka akcīzes nodokļa ieņēmumi par cigaretēm sastāda 97% no kopējiem nodokļa ieņēmumiem par tabakas izstrādājumiem.

2014.gadā ievestos/importētos tabakas izstrādājumus patēriņam Latvijā nodeva 14 komersanti. Jau vairāk kā trīs gadus patēriņam Latvijā tiek nodotas tikai citās valstīs ražotas cigaretes.

2.attēls

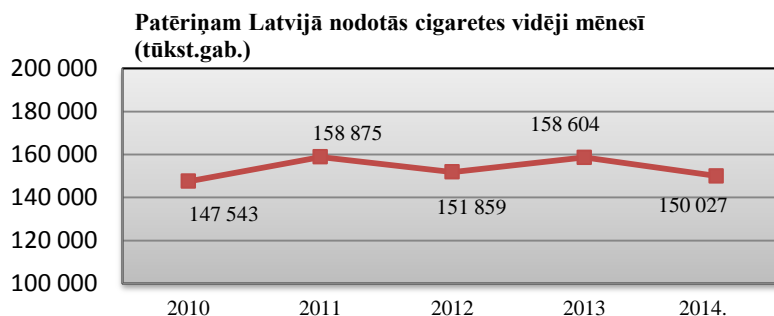
2014.gadā patēriņam Latvijā kopumā nodoti **1 800** milj. cigarešu, kas ir par 103 milj. cigarešu jeb par 5% mazāk kā 2013.gadā (skatīt *4.pielikuma 2.tabulu*).

Patēriņam nodoto cigarešu apjoma samazinājums galvenokārt saistīts ar pāreju uz *euro*. Likumā „Par akcīzes nodokli” noteikts, ka cigaretes, uz kurām maksimālā mazumtirdzniecības cena norādīta latos, patēriņam Latvijā drīkstēja nodot tikai līdz 2013.gada 31.decembrim. Sākot ar 2014.gada 1.janvāri šādas cigaretes Latvijā drīkstēja realizēt tikai vairumtirgotāji un mazumtirgotāji.

Minētā likuma norma izraisīja pēdējos gados netipisku legālo cigarešu plūsmu – akcīzes preču noliktavu turētājiem līdz 2013.gada beigām no akcīzes preču noliktavām bija jāizved visi cigarešu krājumi, uz kuru paciņām cigarešu cena bija norādīta latos. Tādējādi 2013.gada decembrī patēriņam nodotais cigarešu apjoms par 43% pārsniedza 2013.gada 11 mēnešu vidējo rādītāju.

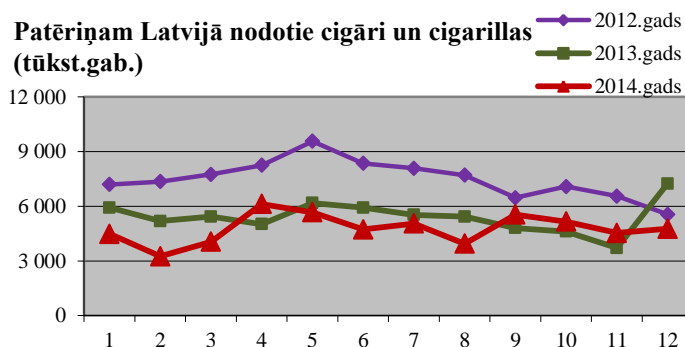
3.attēls

Vidēji mēnesī patēriņam Latvijā nodotais cigarešu apjoms 2014.gadā salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem atspoguļots *3.attēlā*.

Latvijas patērētāju vidū 2014.gadā vispopulārākās ir bijušas ”PHILIP MORRIS”, ”WINSTON” un ”MARLBORO” markas cigaretes. Populārāko cigarešu nosaukumus un lielākos komersantus pēc patēriņam Latvijā nodoto tabakas izstrādājumu apjoma skatīt *5.pielikumā*.

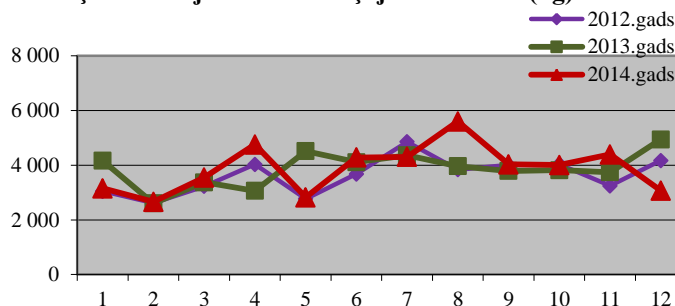
4.attēls

Cigāri un cigarillas patēriņam Latvijā 2014.gadā nodoti 57 milj apjomā, t.i. par 12% mazāk salīdzinot ar 2013.gadu.

Smēķējamās tabakas apjoms 2014.gadā saglabājies pērnā gada līmeni – kopumā patēriņam Latvijā 2014.gadā nodoti 46 611 kg smēķējamās tabakas.

Patēriņam Latvijā nodotā smēķējamā tabaka (kg)

4.Tabakas izstrādājumu ražošana

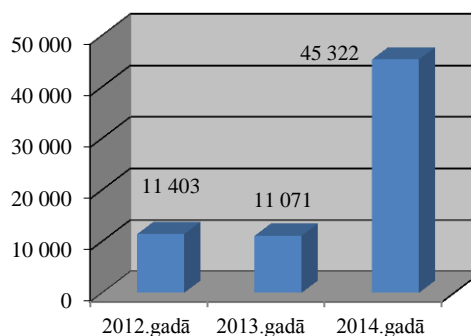
2014.gada decembra beigās Latvijā ir pieci akcīzes preču noliktavu turētāji, kuriem ir tiesības veikt tabakas izstrādājumu ražošanu, vēl trim komersantiem ir tiesības veikt tabakas izstrādājumu fasēšanu. Jāatzīmē, ka vienam tabakas izstrādājumu ražotājam saistībā ar būtiskiem akcīzes preču aprītes pārkāpumiem 2014.gadā ir anulēta licence.

6.attēls

Latvijā tiek ražotas tikai cigaretes, taču viss apjoms, kas kopš 2009.gada nogales tiek ražots Latvijā, saskaņā ar komersantu deklarēto tiek izvests no Latvijas.

Kopumā **2014.gadā** Latvijā **saražoti** 45,3 milj. cigarešu, kas par 34 milj. pārsniedz 2013.gadā saražoto.

Saražotais cigarešu apjoms (tūkst.gab.)

5.Tabakas izstrādājumu aprīte atliktajā akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā

Tabakas izstrādājumu aprīte atliktajā akcīzes nodokļa maksāšanas režīmā neietekmē akcīzes nodokļa ieņēmumus valsts budžetā, tomēr ir būtisks akcīzes preču aprītes posms, kas prasa īpašus uzraudzības pasākumus akcīzes nodokļa nodrošinājuma kontroles veidā.

2014.gadā akcīzes preču noliktavās Latvijā ievesti 3 670 milj. cigarešu, 100 milj. cigāru un cigarillu, kā arī 48 385 kg smēķējamās tabakas.

Ivesto/importēto cigarešu apjoms saglabājies 2013.gada līmenī, par 17% samazinājies cigāru un cigarillu, bet par 2% palielinājies ievestās smēķējamās tabakas apjoms.

No akcīzes preču noliktavām 2014.gadā uz citām valstīm tika izvesti 1 807 milj. cigarešu, 40 milj. cigāru un cigarillu un 31 kg smēķējamās tabakas. Savukārt kuģu un lidmašīnu apgādei, kā arī tirdzniecībai beznodokļu veikalos 2014.gadā nodots 34 milj. ievesto/importēto cigarešu, 34 tūkst. cigāru un cigarillu, kā arī 102 kg smēķējamās tabakas.

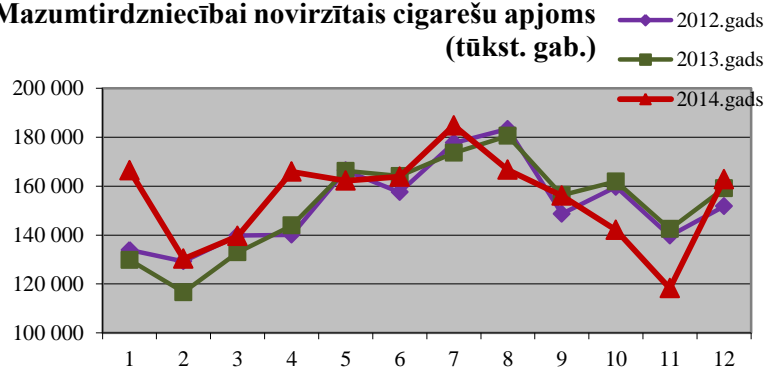
6.Cigarešu realizācija mazumtirdzniecībā

Kā tirgus attīstības tendences būtisks raksturojošais rādītājs ir tabakas izstrādājumu patēriņš valstī. Pēc tabakas izstrādājumu aprītē iesaistīto komersantu sniegtajiem datiem iespējams aprēķināt kopējo daudzumu, kas novirzīts realizācijai mazumtirdzniecības tīklā.

7.attēls

Mazumtirdzniecībai 2014.gadā novirzītais cigarešu apjoms par 33 milj. jeb nepilniem diviem procentiem pārsniedz iepriekšējā gada apjomu. Kopumā mazumtirdzniecībai novirzīti 1 861 milj. cigarešu.

Mazumtirdzniecībai novirzītais cigarešu apjoms (tūkst. gab.)

Leimane 67120170

Analītiskajā materiālā un pielikumos apkopota informācija no VID informācijas sistēmās iesniegtajiem pārskatiem uz datu apkopošanas brīdi. Informācija turpmākajās publikācijās var tikt precizēta.